

JAARVERSLAG

JAARVERSLAG 2008

ZLM verzekeringen

INHOUD

Advies van de Raad van Commissarissen	5
Kerncijfers	6
Personalia	8
Verslag van de directie	9
Financiële resultaten	11
Risicomanagement	13
Verslag van de Raad van Commissarissen	16
Algemene Ledenvergadering	19
Organisatieschema	20
Jaarrekening	22
Geconsolideerde balans per 31 december 2008	22
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2008	24
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2008	26
Toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening	28
Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2008	35
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening 2008	50
Resultaat schadeverzekering	50
Enkelvoudige balans per 31 december 2008	58
Enkelvoudige winst- en verliesrekening 2008	60
Algemene grondslagen voor de opstelling van de enkelvoudige jaarrekening	60
Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2008	61
Overige gegevens	
Statutaire regeling resultaatbestemming	66
Voorstel resultaatbestemming 2008	66
Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	66
Accountantsverklaring	67

Thema jaarverslag

Het thema van het jaarverslag 2008 is 'ZLM voor iedereen'.

Fotografie:

Peek Reclame-Fotografen

ADVIES VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Ingevolge artikel 9 lid 2 van de Statuten brengen wij u hierbij een preadvies uit omtrent de door de directie opgemaakte jaarrekening over het boekjaar 2008. Deze jaarrekening is gecontroleerd door de daartoe door de Algemene Ledenvergadering aangewezen accountant, die blijkens zijn goedkeurende accountantsverklaring bericht dat het vermogen per 31 december 2008 en het resultaat over het boekjaar 2008 van ZLM Verzekeringen getrouw zijn weergegeven.

Wij adviseren de leden over te gaan tot vaststelling van de jaarrekening en akkoord te gaan met het voorstel van de directie met betrekking tot de onttrekking van het verlies aan de algemene reserve.

Namens de Raad van Commissarissen,
A.J. Driesprong, voorzitter

Goes, 19 mei 2009

ZLM VERZEKERINGEN, OPGERICHT 1 JANUARI 1951
Cereshof 2, 4463 XH Goes
Postbus 70, 4460 BA Goes

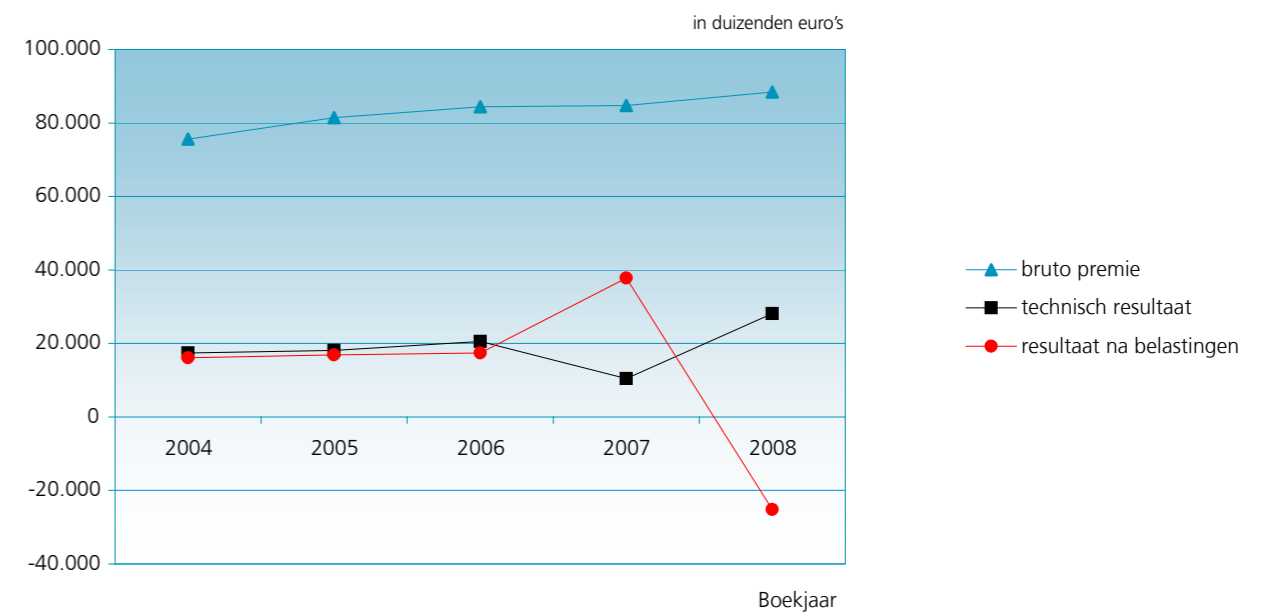
KERNCIJFERS

		in duizenden euro's				
	2008	2007	2006	2005	2004	
Brutopremies	88.420	84.722	84.428	81.403	75.583	
Technisch resultaat	28.139	10.410	20.586	18.078	17.372	
Resultaat na belastingen	-25.163	37.771	17.412	16.857	16.068	
Eigen vermogen	158.254	183.417	174.003	149.303	119.041	
Technische voorzieningen	96.649	107.944	104.218	102.949	98.627	
Beleggingen	231.331	288.888	264.032	245.823	209.870	
Solvabiliteitsmarge	1089,2%	1266,2%	1296,4%	1270,6%	1008,7%	
Schade ratio	52,8%	74,1%	63,4%	69,1%	69,2%	
Combined ratio (schade eigen rekening + bedrijfskosten/verdiende premie)	75,9%	97,5%	83,9%	86,8%	86,8%	
Resultaat technische rekening in % verdiende premie	34,1%	13,5%	26,1%	23,6%	24,3%	

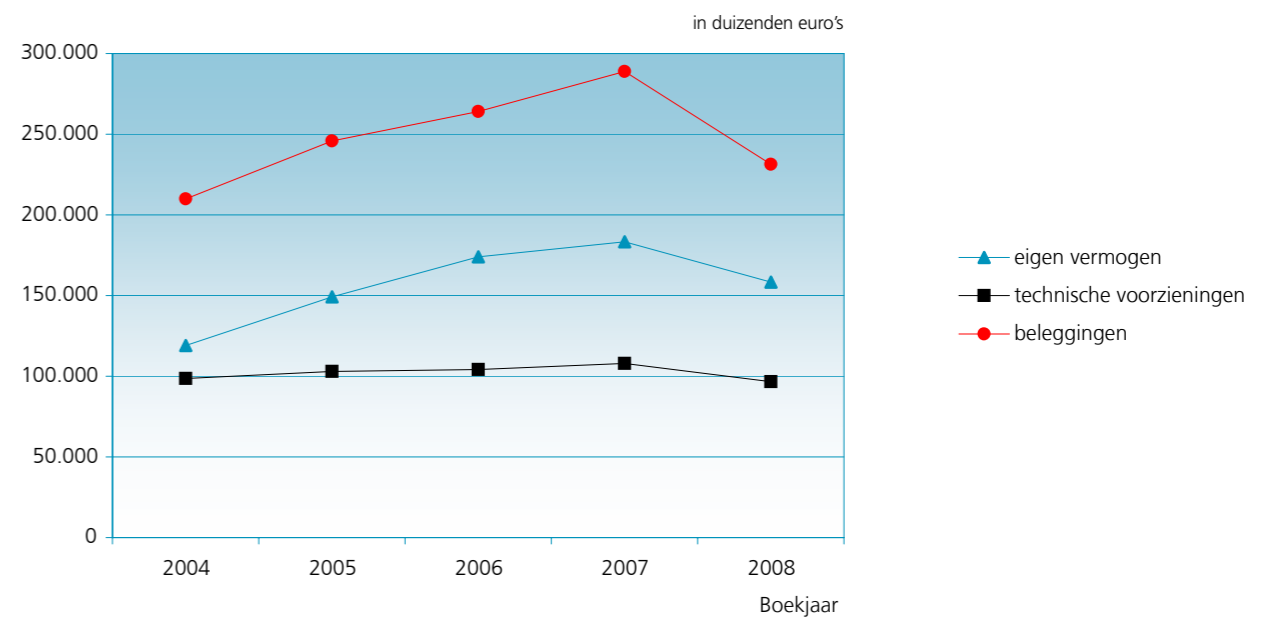
De cijfers van 2006 tot en met 2008 zijn aangepast naar geconsolideerde cijfers. De cijfers van 2004 en 2005 zijn rechtstreeks ontleend aan de jaarrekening over de betreffende jaren.

Medewerkers					
- brutopremies in mensjaar	581	592	625	708	672
- in personen	180	173	160	137	132
- in mensjaren	152	143	135	115	112

ONTWIKKELING BRUTO PREMIES EN RESULTATEN 2004-2008

ONTWIKKELING EIGEN VERMOGEN, TECHNISCHE VOORZIENING EN BELEGGINGEN

RAAD VAN COMMISSARISSEN

De Raad van Commissarissen bestaat uit:

dhr. A.J. Driesprong (58 jr) voorzitter; financieel directeur bouwonderneming
 dhr. M. Boogerd (67 jr) plaatsvervangend voorzitter; agrarisch ondernemer
 dhr. mr. F.A.M. van den Heuvel (43 jr.), directiesecretaris nutsbedrijf
 mw. drs. J. de Koeijer (48 jr); directeur schilders- en onderhoudsbedrijf
 dhr. F.P. Maas (63 jr); restauranthouder
 dhr. S. Oudkerk (63 jr); fruitteler
 dhr. G.C.H.M. de Wilde (58 jr); algemeen directeur woningcorporatie

Jaar van
aftreden:

2009
2010
2012
2011
2011
2012
2009

Alle leden van de Raad van Commissarissen hebben de Nederlandse nationaliteit. De datum van eerste benoeming als commissaris van ZLM Verzekeringen is voor mevrouw De Koeijer 14 juni 2007, voor de heer Van den Heuvel 19 juni 2008 en voor de anderen 14 juni 2001.

Mevrouw De Koeijer en de heer Van den Heuvel zijn per 19 maart 2009 benoemd als lid van de Auditcommissie.

DIRECTIE

dhr. mr. A.J. de Jonge, algemeen directeur
 dhr. M.C. Schroevers, directeur Verzekeringszaken

LEDEN MANAGEMENTTEAM

dhr. J.A.C. Adriaanse RA, Financieel manager
 dhr. drs. ing. H.G.J. Bisschops, ICT-manager a.i.
 dhr. H.M.J. Rentmeester, manager Marketing & Communicatie

ACCOUNTANT

PricewaterhouseCoopers Accountants NV, Rotterdam

TEGENSTELLING

De tegenstelling met 2007 had niet groter kunnen zijn. Hadden we in dat jaar een matig operationeel resultaat en een forse toename van het vermogen door grote positieve beleggingsresultaten, in 2008 was het precies omgekeerd. Het operationeel resultaat was zeer goed, alleen woog dit niet op tegen de zeer forse afboekingen op beleggingen als gevolg van de financieel-economische crisis die de wereld in volle omvang sinds september van afgelopen jaar in zijn greep houdt. Van een uiteindelijke winst over 2007 van € 38 miljoen viel het resultaat over 2008 terug naar een verlies van € 25 miljoen. Met uitzondering van het rampjaar 1953 is dit de eerste maal dat we een verlies moeten rapporteren. Met onze externe vermogensbeheerder hebben we vorig jaar een noodscenario uitgewerkt en vastgesteld, niet vermoedend dat dit ook al direct in werking moest worden gesteld. Daarmee werd het risicoprofiel van onze beleggingen sterk aangepast. Desondanks hebben we als gevolg van de enorme koersdalingen die wereldwijd plaatsvonden in 2008 een ongerealiseerd verlies op beleggingen van € 37 miljoen.

RISICOMANAGEMENT

Dat noodscenario voor de beleggingen is een belangrijk onderdeel van ons vorig jaar uitgewerkte risicomanagementsysteem. Daarbinnen past ook ons continuïteitsplan dat ons met een uitgebreide uitwijkservice in staat moet stellen de bedrijfsvoering weer snel op te pakken mocht een calamiteit ons bedrijf(sgebouw) treffen.

Het risicomanagementsysteem kent een uitgebreide risico-inventarisatie en -analyse en een overzicht van uitgewerkte maatregelen waarmee de gegeven risico's worden beheerst. Om dit systeem 'levend' te houden volgen in dit lopende jaar nog workshops binnen het bedrijf zodat iedereen er mee vertrouwd raakt en blijft.

Een belangrijk risicogebied is voor financiële instellingen het terrein van 'compliance' waarbinnen veel voorschriften zijn vastgelegd over integriteit en betrouwbaarheid. Blijkbaar scoort onze bedrijfstak zo matig op die aspecten dat vastlegging in wet- en regelgeving en in interne procedurevoorschriften onontbeerlijk is. Zo kennen wij o.a. een interne gedragscode, een Regeling integriteitsgevoelige functies, een Regeling incidenten en een compliance officer in ons bedrijf. In 2008 werd nog nieuwe wetgeving van kracht ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering. Dat zijn weliswaar geen zaken die ons als schadeverzekeraar raken maar wel als bemiddelaar.

Voor een verdere toelichting verwijzen wij naar het hoofdstuk Risicomanagement op pagina 13 van het jaarverslag.

BEMIDDELING EN VAKONTWIKKELING

De bemiddelingstak van ons bedrijf kreeg ook nog de nodige andere nieuwe regels te verwerken, met name op het gebied van beloningstransparantie en het vastleggen en documenteren van de relatie met de klant.

Voor alle medewerkers die met klanten contact hebben gelden terecht al jarenlang vakbekwaamheidseisen. In 2008 is door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) een systeem van permanente educatie ingevoerd op het terrein van vakontwikkeling in de verzekeringswereld. Wil je de eenmaal behaalde diploma's behouden dan dien je je kennis actief bij te houden. Door ons is dit verwerkt in een bijscholingsprogramma dat door alle medewerkers die één of meer diploma's moeten hebben wordt gevolgd. Zo houden we ook qua kennis de kwaliteit van onze dienstverlening op peil.

FINANCIËLE RESULTATEN

KWALITEIT DIENSTVERLENING

Dat onze medewerkers aan een hoog niveau van persoonlijke dienstverlening voldoen blijkt wel uit het feit dat we in 2008 voor de vijfde (!) maal op rij door de bezoekers van de vergelijkingssite Independer zijn uitgeroepen tot de beste autoverzekeraar van Nederland. Die uitverkiezing streeft onze ijdelheid, maar laat ons niet op onze lauweren rusten. Waar we kunnen, doen we er alles aan om onze dienstverlening te blijven verbeteren. In 2008 heeft er nog een verbeteringsslag plaatsgevonden in ons postverwerkingssysteem, zijn we begonnen met het houden van klanttevredenheidsonderzoeken, is een productmanager aangesteld die continu werkt aan het verbeteren van onze verzekeringsvoorwaarden en is een begin gemaakt met het herstel in natura voor de woonhuis- en inboedelverzekeringen. Onze website www.zlm.nl is in voortdurende ontwikkeling en bevat sinds 2008 ook de productwijzers die over ieder van onze verzekeringsproducten algemene informatie bevatten en aangeven wat men (in geval van schade) van ons mag verwachten.

ORGANISATIE

In 2008 is er weer veel gevergd van onze medewerkers en van de medewerkers van het met ons samenwerkende intermediair. We zijn hen dankbaar voor hun inzet, loyaliteit en enthousiasme, temeer daar het afgelopen jaar niet direct een rustig jaar voor onze organisatie kan worden genoemd. De belangrijke investering in ons nieuwe ICT-systeem vroeg veel extra inzet van onze medewerkers om bijvoorbeeld nieuw ontwikkelde delen te testen. De implementatie van de eerste fase van het systeem zal overigens plaatsvinden in het eerste halfjaar van 2009. Ook is in iedere groep een fraudecontactpersoon aangesteld die deze taak naast het normale dagelijkse werk vervult. Verder is onze organisatie ingrijpend aangepast. Na het vertrek van onze directeur Acceptatie & Verkoop, Leo Remijn, is besloten om enerzijds de directie terug te brengen tot twee personen (een algemeen directeur en een directeur Verzekeringszaken) en anderzijds de afdelingen Acceptatie & Verkoop en Schade te laten aansturen door een afdelingshoofd. Daarnaast is de marketingmanager toegevoegd aan het managementteam.

In 2008 is het aantal medewerkers in dienst van ZLM gegroeid van 155 naar 161.

VERWACHTING

Na een aantal jaren van goede resultaten in de schadeverzekeringsbranche zien we dat er zich weer een kentering aftekent. Een aantal autoverzekeraars heeft de afgelopen tijd al premieverhogingen doorgevoerd. Voor ons is dat over 2009 in ieder geval niet nodig gebleken en er zijn ook geen aanwijzingen dat dat snel zal veranderen. De eerste maanden van het nu lopende jaar zien er positief uit. Hoewel zij niet van directe invloed zijn op onze bedrijfsvoering, hopen we wel dat de resultaten uit beleggingen in 2009 zullen herstellen dan wel in ieder geval niet zullen verslechteren. Over dat deel van onze activiteiten is echter geen onderbouwde verwachting te formuleren.

Goes, 19 mei 2009

Bram de Jonge
Marinus Schroevers

ALGEMEEN

Op het jaar 2008 kijken we met gemengde gevoelens terug. Enerzijds heeft de kredietcrisis een aanzienlijke negatieve impact gehad op de resultaten van ZLM. De (grotendeels ongerealiseerde) beleggingsresultaten drukken het resultaat voor het eerst in de geschiedenis in de rode cijfers. Anderzijds zijn de resultaten uit onze primaire activiteiten, het zogenaamde technisch resultaat, zeer goed. In de volgende paragrafen gaan we nader in op de resultaten. Hierbij volgen we de geconsolideerde jaarrekening 2008.

VERDIENDE PREMIES EIGEN REKENING

De verdiende premies eigen rekening zijn ten opzichte van 2007 gestegen met 7% van € 77,2 miljoen naar € 82,6 miljoen. Bijna 50% van deze stijging is toe te rekenen aan de branche Motorrijtuigen. Een kwart van de stijging komt van de branche Ongevallen en ziekte. Daarnaast zien we de premie van de overige branches met 37% toenemen. Dit komt vooral door de branche Rechtsbijstand, waarvan we de gezinsrechtsbijstandverzekering sinds mei 2007 voor eigen rekening en risico voeren.

De ontwikkeling van de verdiende premie ten opzichte van 2007 vertoont het volgende beeld:

in duizenden euro's

	2008	2007	mutatie
	€	€	€
Verdiende premie	€	€	€
Ongevallen en ziekte	8.100	6.696	1.404
Motorrijtuigen WA	31.206	29.738	1.468
Motorrijtuigen Casco	30.619	29.596	1.023
Brand	10.563	9.575	988
Overige branches	2.153	1.571	582
	82.641	77.176	5.465

SCHADE EIGEN REKENING

Als gevolg van een wijziging in de schatting van de schadevoorzieningen in de branche Motorrijtuigen WA is een vrijval van € 13 miljoen gerealiseerd. De schade eigen rekening is in 2008 met 24% gedaald van € 57 miljoen naar € 44 miljoen. De schadefrequentie voor motorrijtuigen is in 2008 met 0,6 procentpunt gedaald ten opzichte van 2007.

BEDRIJFSKOSTEN

De bedrijfskosten zijn in 2008 met 6% gestegen van € 18 miljoen naar € 19 miljoen. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door personele kosten die met 12% zijn gestegen met name als gevolg van een toename van het aantal medewerkers. Daarnaast zijn 18% meer ICT kosten gemaakt bij de ontwikkeling van het nieuwe ICT systeem NeoZ.

TECHNISCH RESULTAAT

De resultaten op onze primaire activiteiten hebben zich uitstekend ontwikkeld ten opzichte van voorgaande jaren. De stijging van de premieomzet en de lagere schadelast doen het technisch resultaat in 2008 van € 10 miljoen naar € 28 miljoen stijgen.

De ontwikkeling van het technisch resultaat ten opzichte van 2007 vertoont het volgende beeld:

in duizenden euro's

	2008	2007	mutatie
Technisch resultaat	€	€	€
Ongevallen en ziekte	5.626	4.147	1.479
Motorrijtuigen WA	15.112	2.116	11.996
Motorrijtuigen casco	3.734	2.147	1.587
Brand	2.914	1.973	941
Overige branches	947	59	888
Correctie bedrijfskosten	194	32	162
	28.139	10.410	17.729

BELEGGINGSRESULTATEN

Zoals eerder vermeld heeft de mondiale kredietcrisis een aanzienlijke impact gehad op de beleggingsresultaten in 2008. Deze zijn te splitsen in gerealiseerde en ongerealiseerde beleggingsresultaten. De gerealiseerde resultaten bedragen per saldo € 17 miljoen negatief (€ 25 miljoen verlies tegenover € 8 miljoen positieve opbrengsten) en de ongerealiseerde resultaten waren € 37 miljoen negatief.

Overeenkomstig de in 2007 gekozen systematiek is in 2008 € 8 miljoen positief beleggingsresultaat toegerekend aan het technisch resultaat. Bijna € 63 miljoen negatief resultaat is toegerekend aan het niet-technische resultaat.

OVERIGE BATEN EN LASTEN

De overige baten zijn per saldo met € 1 miljoen gedaald, voornamelijk als gevolg van een bijzondere bate in 2007.

RESULTAAT NA BELASTINGEN

Het resultaat na belastingen is gedaald van € 38 miljoen positief in 2007 naar € 25 miljoen negatief over 2008. De negatieve resultaten uit hoofde van de beleggingen liggen ten grondslag aan deze uitkomst. Als gevolg van het negatieve resultaat is een bedrag van € 9 miljoen te vorderen vennootschapsbelasting ontstaan.

SOLVABILITEITSPPOSITIE

Ondanks het negatieve resultaat is de solvabiliteitspositie van ZLM nog steeds uitstekend. Volgens de Wet op het financieel toezicht bedraagt de vereiste solvabiliteit € 14 miljoen. De aanwezige solvabiliteit is € 150 miljoen en dus ruim 10 keer hoger dan hetgeen vereist is.

ZLM acht een aanwezige solvabiliteit van minimaal 250% van de vereiste solvabiliteit noodzakelijk om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

RISICOMANAGEMENTVISIE

ZLM Verzekeringen is een onderlinge schadeverzekeringmaatschappij. ZLM kent geen aandeelhouders zoals een NV; winstmaximalisatie is geen doelstelling van ZLM.

ZLM wil een schadeverzekeraar zijn waar de klant in vol vertrouwen verzekerd blijft, omdat hij/zij kan rekenen op een goede prijs - kwaliteit verhouding en een hoge mate van persoonlijke dienstverlening. Om deze doelstellingen te kunnen blijven realiseren is het beheersen van de risico's een belangrijk en adequaat middel.

ZLM besteedt aandacht en zorg aan een bedrijfsbrede, uniforme en integrale beheersing van risico's die zijn verbonden aan de aard van de onderneming als schadeverzekeraar. Het doel van risicomanagement betekent voor onze organisatie:

- het verschaffen van redelijke zekerheid omtrent de realisatie van de doelstellingen van ZLM
- het zorg dragen voor efficiënte en effectieve bedrijfsprocessen
- het waarborgen van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening
- de naleving van relevante wet- en regelgeving

Bovenstaande doelstellingen willen we realiseren door middel van:

- het maken van analyses van aard, kans en omvang van de risico's die kunnen optreden
- het nemen van maatregelen om deze risico's te ondervangen
- het bewaken van de implementatie en de naleving van de overeengekomen maatregelen

Om onze visie op risicomanagement te realiseren maken we gebruik van een Enterprise Risk Management (ERM) raamwerk en zoeken we aansluiting bij de door de markt en toezichthouders geaccepteerde modellen en methodieken.

RISICOPROFIEL ZLM

Onderstaand volgt de beschrijving van de belangrijkste risico's en van de wijze waarop deze risico's worden beheerst. De risico's zijn geïnclassificeerd conform de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM) van De Nederlandsche Bank.

Matchingrisico

Het matchingrisico betreft het risico van het onvoldoende op elkaar afgestemd zijn van vorderingen en verplichtingen dan wel inkomsten en uitgaven. Het matchingrisico op lange termijn wordt beheerst door het voeren van een prudent beleggingsbeleid, rekening houdend met de doelstellingen van ZLM en de gebruikelijke risico's als schadeverzekeraar, de zogenaamde inherente risico's.

Het matchingrisico op korte termijn, het liquiditeitsrisico, wordt beheerst door hoofdzakelijk te beleggen in courante effecten en het aanhouden van voldoende liquide middelen op basis van een liquiditeitsprognose.

De gevolgen van de kredietcrisis en de matching tussen beleggingen en verplichtingen worden toegelicht onder het marktrisico. De afstemming tussen inkomsten en uitgaven is ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren en goed in balans.

Marktrisico

Marktrisico wordt gelopen door het blootstaan aan veranderingen in marktprijzen, gebrek aan marktliquiditeit en onvoldoende diversificatie van de beleggingsportefeuille. Ook het vreemde valuta risico is een onderdeel van het marktrisico. Het marktrisico heeft betrekking op de beleggingsportefeuille die bestaat uit vastrentende en zakelijke waarden.

Het beleid omtrent de beleggingen in aandelen en vastrentende waarden is vastgelegd in een strategisch beleggingsplan. Spreiding in risico is een belangrijk onderdeel van het strategisch plan. Relevante beleggingen die niet in euro's noteren worden afgedekt door valutatermijncontracten.

Ondanks de spreiding in beleggingen is ZLM niet ontkomen aan de gevolgen van de wereldwijde kredietcrisis. De waarde van de beleggingsportefeuille is met bijna 20% gedaald. Ondanks de waarde-daling is de afstemming tussen vorderingen en verplichtingen nog steeds prima in balans. Op dit moment worden geen significante aanpassingen in het beleggingsbeleid doorgevoerd.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat een debiteur niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. ZLM loopt kredietrisico op beleggingen in vastrentende waarden. Om dit risico te beperken investeert ZLM uitsluitend in vastrentende waarden uitgegeven door instellingen met een hoge tot zeer hoge kredietwaardigheid. Daarnaast loopt ZLM kredietrisico op verstrekte leningen, vorderingen op verzekeringnemers en herverzekeraars. De herverzekeraars hebben een rating in de A-categorie. Voor vorderingen op verzekeringnemers zijn klantvriendelijke, maar adequate incassoprocedures opgesteld.

Verzekeringstechnisch risico

Dit betreft het risico dat de schadeuitkeringen nu en in de toekomst niet meer kunnen worden voldaan uit de premie- en/of beleggingsinkomsten.

ZLM beheerst deze verzekeringstechnische risico's door een adequate systematiek van schadereservering, een solide herverzekeringsbeleid, het evalueren van de premie/schade verhouding en het uitvoeren van een toereikendheidstoets op de arbeidsongeschiktheidsportefeuille. De via herverzekeringen gedekte risico's zijn door externe deskundigen getoetst. Op basis van in april 2009 uitgevoerde stress-scenario's van De Nederlandsche Bank, blijft onze solvabiliteit ook in een worst-case scenario toereikend.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico als gevolg van externe veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Bij ZLM staan klanttevredenheid, kwaliteit en zorgvuldigheid hoog in het vaandel. Ondanks de sterke concurrentie op prijs binnen de verzekeringsbranche en specifiek op het terrein van de motorrijtuigenverzekeringen zijn de strategie en het beleid van ZLM nog steeds effectief. Overigens laat dit onverlet dat de ontwikkelingen in relatie tot de premiestelling nauwgezet worden gevolgd. Het aanstellen van een productmanager is hier een bewijs van.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat verliezen ontstaan als gevolg van ontoereikende of ontbrekende interne processen, medewerkers, systemen of door externe gebeurtenissen.

De producten en distributiekkanalen van ZLM zijn relatief eenvoudig van aard. Ter beperking van het operationele risico hanteert ZLM een stelsel van interne regels, functiescheidingen en controles die voornamelijk door de lijnorganisatie worden bewaakt.

Uitbestedingsrisico

Onder het uitbestedingsrisico wordt verstaan het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden worden geschaad.

Teneinde de risico's van uitbesteding te beheersen is een beleidsregeling uitbesteding opgesteld, waarmee nieuwe vormen van uitbesteding worden beoordeeld. Daarnaast zijn met organisaties aan wie belangrijke activiteiten zijn uitbesteed contractuele afspraken gemaakt over de beheersing van dit risico.

ICT-risico

Het risico dat bedrijfsprocessen en de informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd zijn, is benoemd als ICT-risico. ZLM heeft technische en beheersmatige maatregelen getroffen om deze risico's te beperken. Deze betreffen onder andere het beveiligingsbeleid en een calamiteitenplan. Deze maatregelen worden jaarlijks getoetst door middel van een EDP-audit. De in 2009 geplande overgang naar een nieuw ICT systeem zal belangrijke aanvullende risico's met zich meebrengen. Met betrekking tot deze overgang zijn de noodzakelijke beheersingsmaatregelen geïmplementeerd.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico betreft het risico dat de integriteit van ZLM wordt beïnvloed als gevolg van niet integere of onethische gedragingen. Binnen ZLM is er grote aandacht voor de beheersing van risico's op het gebied van integriteit en fraude. Screening van alle nieuwe medewerkers, functiescheidingen, vier-ogen principe en gedragscodes zijn aanwezige beheersmaatregelen. De compliance officer houdt toezicht op de naleving van de maatregelen. De fraudecoördinator en fraudecontactpersonen geven concreet invulling aan de beheersing van frauderisico's.

Juridisch risico

Het niet naleven van wet- en regelgeving en het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie van ZLM Verzekeringen, waaronder de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn, vallen onder het juridisch risico. De organisatie beschikt over juridische expertise die bij standaard transacties wordt betrokken. Bij complexe zaken wordt advies ingewonnen bij gespecialiseerde externe juristen. In 2008 is de compliance officer benoemd die niet-naleving van relevante wet- en regelgeving moet voorkomen.

ALGEMEEN

De Raad van Commissarissen van ZLM Verzekeringen kwam in 2008 acht maal bij elkaar. Van die acht vergaderingen waren er vijf reguliere bijeenkomsten, één extra vergadering gewijd aan de aanpassing van de directiestructuur en de personele invulling daarvan, één (jaarlijks terugkerende) bijeenkomst met de Ondernemingsraad en er was één informatieve bijeenkomst over het onderwerp risicomanagement en de rol daarbij van de Raad van Commissarissen. Enkele leden van de Raad bezochten een workshop over strategie en toezicht. Twee reguliere vergaderingen hadden gedeeltelijk ook een informatief karakter. In de maartvergadering deed de extern accountant verslag van de stand van zaken rond de ontwikkelingen van het onderwerp Solvency II en de consequenties daarvan voor ZLM. In de decembervergadering gaf de extern vermogensbeheerder een toelichting op de ontwikkeling van de ZLM beleggingsportefeuille en de financieel-economische omgeving.

ORGANISATIE

De Raad werd in 2008 geconfronteerd met vele organisatorische vraagstukken van zeer uiteenlopende aard. In de eerste plaats de eigen samenstelling en de taakverdeling. In de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 19 juni 2008 nam de heer H.C. van der Maas, na vele jaren eerst adviseur en vervolgens lid van het bestuur en Raad van Commissarissen te zijn geweest, afscheid. De bijdragen van de heer Van der Maas zijn van bijzondere waarde geweest voor de ontwikkeling van ZLM Verzekeringen. In dezelfde ALV werd de heer mr. F.A.M. van den Heuvel uit Middelburg verkozen tot zijn opvolger. De voordracht van de heer Van den Heuvel aan de ALV werd ingebracht met volledige ondersteuning van de Ondernemingsraad, wiens voorzitter deel had uitgemaakt van de sollicitatiecommissie uit de Raad. De ledenvergadering nam eveneens de voordracht van de Raad over om de heer S. Oudkerk uit Goes als commissaris te herbenoemen.

In de tweede plaats bleek 2008 een roerig jaar met betrekking tot de samenstelling en het functioneren van de directie. Begin van het jaar nam Leo Remijn afscheid als directeur Acceptatie & Verkoop. Na zijn vertrek besloot de Raad van Commissarissen tot een wijziging van de directiestructuur, waarbij de directie werd teruggebracht van drie naar twee leden. Nadat in september de algemeen directeur voor langere tijd wegens ziekte was uitgevallen, werden de directietaken op voortreffelijke wijze overgenomen door de directeur Verzekeringszaken, die daarbij werd ondersteund door de andere leden van het managementteam en de voorzitter van de Raad van Commissarissen.

Verder maakte de Raad een begin met de discussie over de vorming van een auditcommissie als gevolg van nieuwe regelgeving. De commissarissen bogen zich over de functieomschrijvingen van de twee directieleden, over het nieuwe directiereglement en zij namen kennis van de nieuwe gedragscode van ZLM en de introductie van een klokkenluidersregeling. Tevens werd aandacht besteed aan de procuratiereregeling binnen het bedrijf en de daarin vastgelegde fiatterings- en betalingsbevoegdheden.

JAARVERSLAGLEGGING

Het onderwerp jaarverslaglegging kreeg in de Raad van Commissarissen veel aandacht. Uiteraard kwam de jaarrekening over 2007 aan bod. Daarbij waren de noodzaak van consolidatie en de stelselwijziging als gevolg waarvan alle beleggingsresultaten (gerealiseerde en ongerealiseerde) in de winst- en verliesrekening tot uitdrukking komen de belangrijkste onderwerpen van discussie. Met de extern accountant werden de managementletter met betrekking tot de uitgevoerde interim controle en het accountantsverslag over de conceptjaarrekening 2007 uitvoerig besproken. De interim controle richtte zich in het bijzonder op de kwaliteit en de toereikendheid van de administratieve organisatie en de interne beheersing. Over de concept jaarrekening bracht de Raad een positief advies uit aan de ALV.

De Raad nam verder kennis van de uitkomsten van het actuariel rapport over de branche arbeidsongeschiktheidsverzekeringen in het jaar 2007.

RISICOMANAGEMENT

Het onderwerp risicomanagement staat ook voor de Raad van Commissarissen in het middelpunt van de belangstelling. De Raad is zich zeer bewust van het belang van een juiste en volledige inventarisatie en een adequate beheersing van de risico's die aan de bedrijfsvoering van ZLM zijn verbonden. In 2007 al werd een lid van de Raad specifiek belast met de portefeuille risicomanagement. In het verslagjaar werd door de directie een uitgebreide rapportage met inventarisatie en risicobeheersingsmaatregelen aan de Raad voorgelegd en verder o.a. specifiek ingegaan op het onderwerp risicomanagement en herverzekering. Daarnaast werd ook het beleggingsrisico onder de loep genomen en een noodscenario met betrekking tot onze beleggingen besproken.

OVERIGE ONDERWERPEN

Aan deze trits van onderwerpen zijn nog de volgende toe te voegen:

- ICT ontwikkelingen; dit bleef in 2008 een vast onderwerp op de agenda
- marktontwikkelingen en -vergelijkingen; de Raad volgde deze aan de hand van de eigen managementinformatie, benchmarkcijfers en informatie uit de marktvergaderingen van het Verbond van Verzekeraars
- klachten- en complimentenoverzicht en klachtenprocedure
- prolongatie mei 2008 en januari 2009
- de consequenties van de liquidatie van de Stichting Pensioenfonds ZLM en aangesloten instellingen per 31 december 2008
- goedkeuring van de begroting voor 2009
- beleidsplan 2009 en de strategie van ZLM voor de jaren 2009-2011
- de uitkomsten van het regulier periodiek bezoek van De Nederlandsche Bank

Het jaar 2008 kende dus een meer dan volle agenda voor de Raad van Commissarissen. De veelheid van onderwerpen illustreert de verbreding en verdieping van het takenpakket van de Raad. Bij de invulling daarvan weet hij zich gesteund door de inzet van management en overige medewerkers van ZLM. Voor deze steun en de wijze waarop een ieder zich heeft ingespannen om ook 2008 tot een succes te maken zeggen wij allen hartelijk dank. Voor de leden van het managementteam past een speciaal woord van dank omdat zij het een flink deel van het jaar zonder algemeen directeur moesten stellen en dat op voortreffelijke wijze hebben ingevuld.

Goes, 19 mei 2009

De Raad van Commissarissen
A.J. Driesprong, voorzitter
M. Boogerd, plaatsvervangend voorzitter
mr. F.A.M. van den Heuvel
mw. drs. J. de Koeijer
F.P. Maas
S. Oudkerk
G.C.H.M. de Wilde

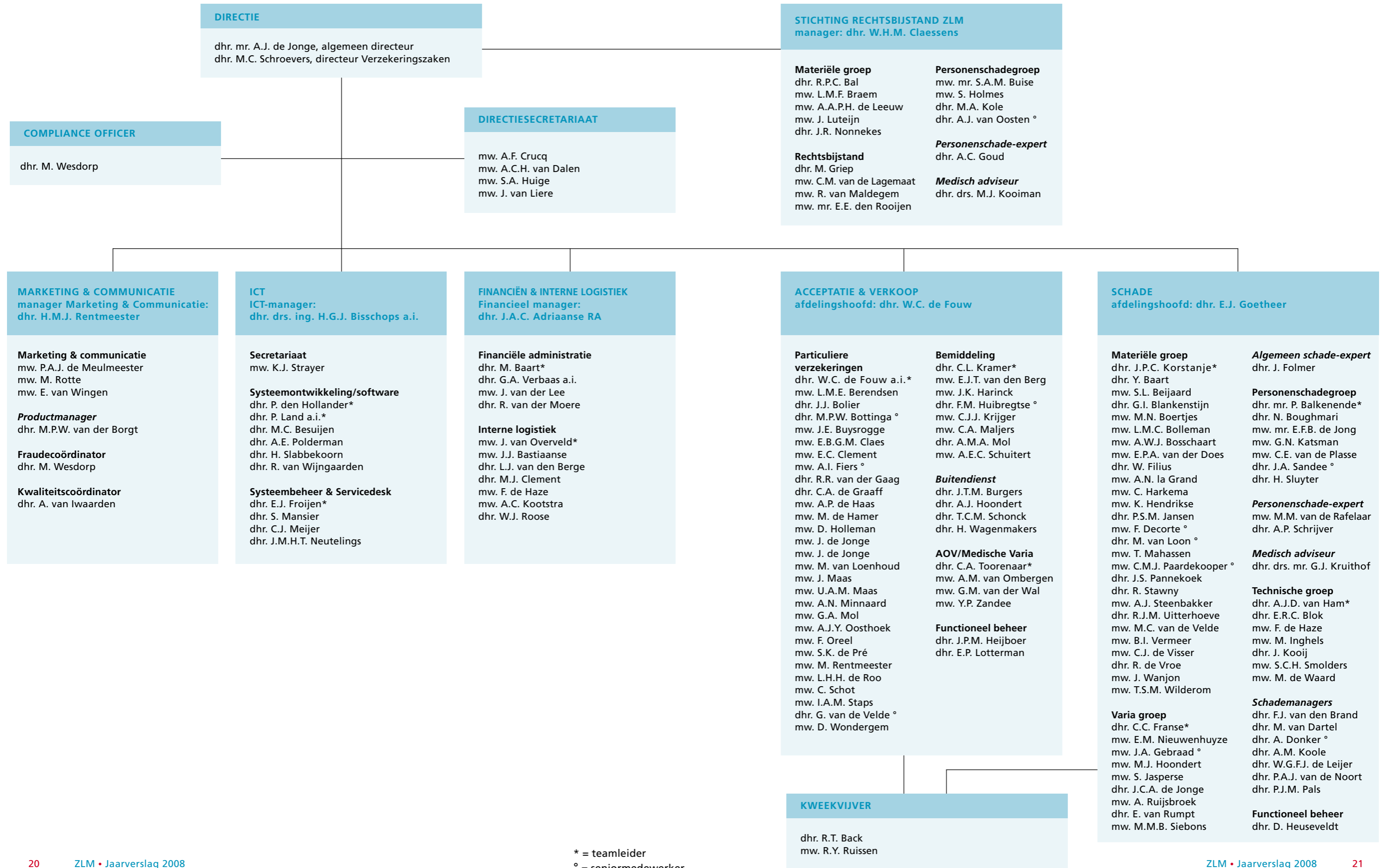
ALGEMENE LEDENVERGADERING

De Algemene Ledenvergadering 2008 vond plaats op 19 juni in het kantoor van ZLM Verzekeringen in Goes.

In deze bijeenkomst werd:

- de jaarrekening over 2007 vastgesteld en het batig saldo van € 37.771.000 geheel toegevoegd aan de algemene reserve die daarmee uitkwam op € 183.344.000,-;
- décharge verleend aan de directie voor het gevoerde beleid in 2007;
- décharge verleend aan de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht in 2007;
- de heer S. Oudkerk te Goes herbenoemd als lid van de Raad van Commissarissen.
Als nieuw lid van de Raad van Commissarissen werd benoemd de heer mr. F.A.M. van den Heuvel te Middelburg;
- afscheid genomen van het lid van de Raad van Commissarissen de heer H.C. van der Maas te Kats;
- PricewaterhouseCoopers Accountants NV te Rotterdam aangewezen als extern accountant.

ORGANISATIESCHEMA

* = teamleider
° = seniomedewerker

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2008

(na resultaatbestemming)

in duizenden euro's

ACTIVA	Ref.	31 december 2008		31 december 2007	
		€	€	€	€
Immateriële vaste activa	4				
Computersoftware		7.178		5.547	
		7.178		5.547	
Beleggingen	5				
Terreinen en gebouwen		7.546		7.472	
Deelnemingen		298		231	
Vorderingen op deelnemingen		3.630		4.130	
Overige financiële beleggingen		219.857		277.055	
		231.331		288.888	
Vorderingen	6				
Vorderingen uit directe verzekeringen		3.815		3.361	
Vorderingen uit herverzekering		3.769		3.639	
Overige vorderingen		10.227		337	
		17.811		7.337	
Overige activa	7				
Materiële vaste activa		1.203		1.254	
Liquide middelen		42.368		38.223	
		43.571		39.477	
Overlopende activa	8		2.210		2.227
		302.101		343.476	

in duizenden euro's

PASSIVA	Ref.	31 december 2008		31 december 2007	
		€	€	€	€
Groepsvermogen	9				
Algemene reserve		158.181		183.344	
Herwaarderingsreserve		73		73	
		158.254		183.417	
Aandeel derden		460		495	
Technische voorzieningen	10				
Voor niet-verdiende premies en lopende risico's		7.023		6.464	
Voor te betalen schaden/uitkeringen		89.626		101.480	
		96.649		107.944	
Voorzieningen	11				
Voor pensioenen		6.972		5.406	
Voor belastingen		575		2.599	
Overige		200		200	
		7.747		8.205	
Schulden	12				
Schulden uit directe verzekering		33.939		33.236	
Schulden uit herverzekering		191		528	
Overige schulden		4.661		9.473	
		38.791		43.237	
Overlopende passiva		200		178	
		302.101		343.476	

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2008

Technische rekening schadeverzekering

		2008		2007	
		in duizenden euro's			
Ref.		€	€	€	€
	Brutopremies	14	88.420		84.722
	Uitgaande herverzekeringspremies		5.220		6.267
	a		83.200		78.455
	Wijziging technische voorzieningen niet-verdiende premies en lopende risico's				
	- bruto		686		1.440
	- aandeel herverzekeraars		-127		-161
	b		559		1.279
	Verdiende premies eigen rekening a-b		82.641		77.176
	Toegerekende opbrengst uit beleggingen		8.184		8.486
	Totaal baten		90.825		85.662
	Bruto schaden		58.127		59.134
	Aandeel herverzekeraars		-2.656		-4.356
	c		55.471		54.778
	Wijziging voorzieningen voor te betalen schaden/uitkeringen				
	- bruto		-11.277		588
	- aandeel herverzekeraars		-578		1.860
	d		-11.855		2.448
	Schaden eigen rekening c+d		43.616		57.226
	Bedrijfskosten	15	19.070		18.026
	Totaal lasten		62.686		75.252
	Resultaat technische rekening schadeverzekering	14	28.139		10.410

Niet-technische rekening

		2008		2007	
		in duizenden euro's			
Ref.		€	€	€	€
	Resultaat technische rekening schadeverzekering	a	28.139		10.410
	Opbrengsten uit beleggingen	16	8.632		51.720
	Beleggingslasten	17	63.141		5.992
			-54.509		45.728
	Overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering	18	8.184		8.486
			-62.693		37.242
	Andere baten	19	1.931		3.105
			-60.762		40.347
	Andere lasten	20	29		124
	Resultaat niet-technische rekening schadeverzekering	b	-60.791		40.223
	Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	a+b	-32.652		50.633
	Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	21	-7.763		12.551
	Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen		-24.889		38.082
	Resultaat aandeel derden		-274		-311
	Resultaat na belastingen		-25.163		37.771

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2008

in duizenden euro's

	2008		2007	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat	-25.163		37.771	
<i>Aanpassingen voor:</i>				
- mutatie technische voorziening eigen rekening	-11.295		3.726	
- mutatie voorzieningen	-458		-8.124	
- afschrijving immateriële vaste activa	137		72	
- duurzame waardevermindering terreinen en gebouwen	54		54	
- afschrijving overige materiële vaste activa	433		563	
- mutatie herwaarderingsreserve	0		-28.357	
- waardeverandering beleggingen	40.179		2.946	
<i>Mutaties in:</i>				
- kortlopende schulden	-4.449		6.099	
- overlopende passiva	21		-557	
- vorderingen	-10.475		-2.836	
- overlopende activa	18		3.867	
- deelnemingen	-67		-31	
- herwaardering	0		-59	
- aandeel derden	-32		182	
- overige mutaties	396		-761	
Kasstroom uit operationele activiteiten	-10.701		14.555	
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten				
<i>Investerings, aankopen en verstrekkingen</i>				
- beleggingen in terreinen en gebouwen en in aandelen	-113.422		-334.196	
- overige beleggingen	-2.790		-2.498	
- vorderingen op groepsmaatschappijen	0		-800	
- immateriële vaste activa	-1.767		-3.398	
- materiële vaste activa	-484		-421	
<i>Desinvesteringen, verkopen en aflossingen:</i>				
- beleggingen in terreinen en gebouwen en in aandelen	131.381		288.970	
- overige beleggingen	1.327		21.520	
- vorderingen op groepsmaatschappijen	500		0	
- materiële vaste activa	101		51	
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten	14.846		-30.772	
Netto kasstroom	4.145		-16.217	

Samenstelling geldmiddelen

in duizenden euro's

	2008	2007
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	38.223	54.440
Mutatie liquide middelen	4.145	-16.217
Stand per 31 december	42.368	38.223

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

1 Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

De activiteiten van de Onderlinge Verzekering Maatschappij ZLM U.A., statutair gevestigd Cereshof 2 te Goes, bestaan uit het uitoefenen van het schadeverzekeringsbedrijf.

1.2 Consolidatie

Geconsolideerd worden die ondernemingen waarin de Onderlinge Verzekering Maatschappij ZLM UA een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen worden voor 100% opgenomen.

In de consolidatie zijn naast de jaarrekening van Onderlinge Verzekering Maatschappij ZLM UA de jaarrekeningen opgenomen van:

Stichting Rechtsbijstand ZLM, Goes (100%)

VZ-Beheermaatschappij BV, Goes (50% + 1 aandeel)

Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de groep.

Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen wordt gewaardeerd tegen het bedrag van het nettobelang in de desbetreffende groepsmaatschappijen.

1.3 Verbonden partijen

De in de consolidatie opgenomen groepsmaatschappijen worden aangemerkt als verbonden partijen. De transacties met de geconsolideerde groepsmaatschappijen zijn geëlimineerd.

1.4 Schattingswijziging

In 2008 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden. Deze wijziging heeft betrekking op de voorziening voor te betalen schaden Motorrijtuigen WA. De termijn voor het openhouden van een dossier voor een mogelijk regres is verkort van vijf naar drie jaar. De invloed van deze schattingswijziging op voorgaande boekjaren bedraagt € 13 miljoen (bate) en is in 2008 ten gunste van de schaden eigen rekening gebracht.

1.5 Vreemde valuta

Activa en passiva luidende in vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de koers per balansdatum. Koerswinsten en -verliezen worden via de winst- en verliesrekening verwerkt.

1.6 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Tot de beleggingen in zakelijke waarden worden gerekend de terreinen en gebouwen alsmede de overige financiële beleggingen. Investerings- en desinvesteringen in terreinen en gebouwen worden verantwoord onder de beleggings- en investeringsactiviteiten; de afschrijvingen worden gerekend tot de operationele activiteiten. Ontvangen en betaalde rente, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen voor de jaarrekening voor verzekeringsmaatschappijen, zoals opgenomen in Afdeling 15 van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de schattingswijziging.

2.3 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Met op balansdatum verwachte duurzame waardeverminderingen is rekening gehouden.

2.4 Beleggingen

Terreinen en gebouwen

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd op actuele waarde. De actuele waarde is de onderhandse verkoopwaarde vrij van huur en gebruik.

Taxatie van de terreinen en gebouwen geschiedt minimaal om de vijf jaar door onpartijdige deskundigen. In de jaren waarin geen taxatie wordt uitgevoerd wordt de waardering beoordeeld op basis van indexatie en indien noodzakelijk aangepast.

Op de terreinen en gebouwen wordt niet afgeschreven. De in het verslagjaar gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten zijn direct in de winst- en verliesrekening verwerkt. Voor ongerealiseerde waardemutaties van gebouwen en terreinen wordt, rekening houdend met latente belastingen, een herwaarderingsreserve aangehouden.

Deelnemingen

De niet-geconsolideerde deelnemingen zijn gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Vorderingen op groepsmaatschappijen

De vorderingen op groepsmaatschappijen worden opgenomen tegen de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Overige financiële beleggingen

De beleggingsfondsen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde. Beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd op basis van de per de laatste dag van het jaar geldende koers. Niet beursgenoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen de per de laatste dag van het jaar bekende intrinsieke waarde. Beurskoersen van effecten welke genoteerd worden tegen koersen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per de laatste dag van het jaar. De overige beleggingen (leningen op schuldbekentenis en hypothecaire leningen) zijn gewaardeerd tegen aflossingswaarde.

De afgeleide financiële instrumenten zijn verantwoord onder de andere financiële beleggingen en worden gewaardeerd tegen marktwaarde per balansdatum. Waardemutaties worden direct in de winst- en verliesrekening verantwoord.

2.5 Vorderingen

De vorderingen uit directe verzekering, de vorderingen uit herverzekering en de overige vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

2.6 Overige activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, of lagere bedrijfswaarde. Met op balansdatum verwachte bijzondere waardeverminderingen is rekening gehouden.

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

2.7 Overlopende activa

De overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

2.8 Technische voorzieningen

Niet verdiende premies en lopende risico's

De technische voorziening premies betreft de ultimo boekjaar onverdiende premie alsmede een actuariële berekende verouderingsvoorziening voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. De wiskundig vastgestelde voorziening voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is vastgesteld volgens de KAZO 1990 methodiek met een rekenrente van 4%.

Te betalen schaden/uitkeringen

De voorziening voor te betalen schaden/uitkeringen is deels door hantering van gemiddelde bedragen per schade en deels post voor post bepaald. Hierbij is rekening gehouden met reeds plaatsgevonden maar nog niet aangemelde schaden en verhaalbare schadebedragen.

De voorziening voor periodieke uitkeringen voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is post voor post berekend op basis van AOV 2000 grondslagen, met een rekenrente van 3%.

De voorziening voor te betalen schaden is inclusief een voorziening voor interne schade-afwikkelingskosten voor de lopende schadegevallen. De voorziening voor schadeafwikkelingskosten bedraagt 4% van de voorziening schaden.

Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen

Het aandeel herverzekeraar in deze voorzieningen is post voor post vastgesteld. Voorzover hieronder voorzieningen voorkomen voor periodieke uitkeringen zijn deze actuariële berekend met een rekenrente van 3%. Het herverzekeringsdeel wordt als aparte post in mindering gebracht op de betreffende bruto voorziening.

2.9 Voorzieningen

Algemeen

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

De pensioenregeling van de onderneming is een toegezegde pensioenregeling die tot 1 januari 2009 is ondergebracht bij een ondernemingspensioenfonds. De in de balans opgenomen pensioenvoorziening is de contante waarde van de toegekende aanspraken op balansdatum onder aftrek van de reële waarde van de fondsbeleggingen (activa van het pensioenfonds en kwalificerende verzekeringspolissen) op balansdatum die worden aangehouden om de (toekomstige) pensioenen uit te betalen. Hiermee worden verrekend de niet-verwerkte actuariële winsten en verliezen en de aan de volgende boekjaren toe te rekenen lasten over verstreken diensttijd.

Voor de bepaling van de contante waarde van toegekende pensioenaanspraken en de lasten over verstreken diensttijd wordt de actuariële methode "Projected Unit Credit Method" toegepast.

Actuariële resultaten worden verwerkt in de winst- en verliesrekening indien en voor zover het bedrag van de cumulatieve nog niet in het resultaat verwerkte actuariële resultaten aan het begin van het boekjaar groter is dan het hoogste bedrag van 10% van de contante waarde van de toegekende aanspraken en van 10% van de reële waarde van de fondsbeleggingen.

Deze resultaten, gedeeld door de verwachte resterende diensttijd van de actieve deelnemers aan de regeling, worden in de winst- en verliesrekening over het boekjaar opgenomen.

Belastingen

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover reeds bij wet vastgesteld.

Belastinglatenties worden gewaardeerd op nominale waarde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen, bestaande uit een voorziening voor uitkering bij jubilea, worden opgenomen tegen contante waarde.

2.10 Schulden en overlopende passiva

Schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders is bepaald.

3 Grondslagen voor resultaatbepaling

3.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de in rekening gebrachte premies en de betaalde schaden en andere baten en lasten over het jaar. De resultaten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Het resultaat wordt tevens bepaald met inachtneming van de verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen van op actuele waarde gewaardeerde beleggingen.

Aangezien al onze resultaten via de winst- en verliesrekening worden verwerkt is geen overzicht van het totaalresultaat opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening.

3.2 Technische rekening schadeverzekering

In de technische rekening schadeverzekering worden de baten en lasten verantwoord die gedurende het boekjaar voortvloeien uit de schadeverzekeringsactiviteiten.

Bruto premies

De brutopremies zijn bepaald als de op basis van de geldende tarieven aan polishouders in rekening te brengen bedragen, onder aftrek van verleende kortingen.

Toegerekende opbrengst uit beleggingen

De opbrengst beleggingen technische rekening is gekoppeld aan het couponrentetarief van recent geëmitteerde Nederlandse staatsobligaties. De omvang van de technische voorzieningen is de basis voor toerekening van de opbrengst beleggingen aan de technische rekening. Het gemiddelde van deze voorzieningen aan het begin en aan het eind van het boekjaar wordt vermenigvuldigd met factor 2 en daarna met het couponrentetarief.

Bij de toerekening van de opbrengst beleggingen aan de verschillende branches wordt naast de omvang van de gemiddelde technische voorziening ook rekening gehouden met het niveau van de ontvangen brutopremie voor de betreffende branche. Uitgangspunt hierbij is dat de ontvangen brutopremie gemiddeld een half jaar voor belegging beschikbaar is.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten, na aftrek van de toerekening aan de niet-technische rekening, worden aan branches toegerekend op basis van de verdiende premies eigen rekening.

3.3 Niet-technische rekening

Beleggingsresultaat

Het verschil tussen het totaal van de opbrengsten uit beleggingen minus de beleggingslasten en het aan de technische rekening toegerekende bedrag aan beleggingsopbrengsten komt in de niet-technische rekening. Ook de niet-gerealiseerde resultaten, positief of negatief, worden hierin meegenomen.

Andere baten en lasten

Aan de opbrengst uit assurantiebemiddelingsactiviteiten (opgenomen onder andere baten) worden bedrijfskosten toegerekend op basis van de personele bezetting.

Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

De belastingen over het resultaat worden bepaald op basis van de geldende belastingwetgeving.

Resultaat aandeel derden

Dit betreft het aandeel van derden in het resultaat van de geconsolideerde groepsmaatschappijen.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2008

4 Immateriële vaste activa

Computersoftware

De nieuwe verzekeringsapplicatie bestaat naast de relatie-, polis- en schadeadministratie tevens uit een debiteurenmodule. Het correspondentiesysteem wordt geïntegreerd in de verzekeringsapplicatie. Over het correspondentiesysteem wordt met ingang van 2007 afgeschreven. De software in ontwikkeling (€ 6.702.000) wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Het verloop van deze post is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Stand begin boekjaar		
Aanschafwaarde	5.619	2.221
Cumulatieve afschrijvingen	-72	0
Boekwaarde per 1 januari	5.547	2.221
Mutaties		
Investerings	1.768	3.398
Afschrijvingen boekjaar	-137	-72
	1.631	3.326
Stand einde boekjaar		
Aanschafwaarde	7.387	5.619
Cumulatieve afschrijvingen	-209	-72
Boekwaarde per 31 december	7.178	5.547
Afschrijvingspercentage	20%	20%

5 Beleggingen

Terreinen en gebouwen

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
In eigen gebruik	6.942	6.971
Niet aan bedrijfsuitoefening dienstbaar	604	501
	7.546	7.472

De aanschafwaarde van de terreinen en gebouwen per 31 december 2008 bedraagt € 11.393.000 (31 december 2007: € 11.265.000).

Het verloopoverzicht is als volgt:

	in duizenden euro's		
	in eigen gebruik	niet aan bedrijfsuitoefening dienstbaar	totaal
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari	6.971	501	7.472
Investeringen	25	103	128
Duurzame waardevermindering	-54	0	-54
Boekwaarde per 31 december 2008	6.942	604	7.546

Deelnemingen

Dit betreffen minderheidsdeelnemingen in:

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
WeVeReij Holding BV, Zierikzee (25,0%)	111	52
Zeeuws Participatiefonds, Middelburg (23,4%)	187	179
	298	231

Het verloop van de post is als volgt:

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
Stand per 1 januari	231	200
Aandeel in resultaat boekjaar	67	31
Stand per 31 december	298	231

Vorderingen op deelnemingen

Het verloop van de post is als volgt:

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
Stand per 1 januari	4.130	3.330
Verstrekking	0	1.300
	4.130	4.630
Aflossing	-500	-500
Stand per 31 december	3.630	4.130

De looptijd van de vordering is voor een bedrag van € 3.130.000 langer dan 1 jaar.

Overige financiële beleggingen

De samenstelling is als volgt:

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Aandelen	164.160	222.425
Vorderingen uit hypothecaire leningen	8.035	6.655
Vorderingen uit andere leningen	47.297	47.214
Andere financiële beleggingen	365	761
Totaal	219.857	277.055

Het verloop van de post is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Aandelen		
Stand per 1 januari	222.425	124.932
Aankopen	113.294	333.652
Verkopen	-131.380	-233.213
Herwaardering	-40.179	-2.946
Stand per 31 december	164.160	222.425
Vorderingen uit hypothecaire leningen		
Stand per 1 januari	6.655	7.012
Verstrekkingsen	2.293	382
Aflossingen	-913	-739
Stand per 31 december	8.035	6.655
Vorderingen uit andere leningen		
Stand per 1 januari	47.214	65.878
Verstrekkingsen	497	2.116
Aflossingen	-414	-20.780
Stand per 31 december	47.297	47.214
Andere financiële beleggingen		
Stand per 31 december	365	761
Totaal overige financiële beleggingen	219.857	277.055

De kostprijs van de aandelen per 31 december 2008 is € 204.338.000

(31 december 2007: € 225.181.000). De post aandelen is per eind 2008 opgebouwd uit beleggingsfondsen. Naast aandelenfondsen zijn hierin ook vastrentende waardefondsen, onroerend goedfondsen en absoluut rendementfondsen opgenomen.

De vorderingen uit hypothecaire leningen bestaan uit aan personeel verstrekte leningen waarvoor als zekerheid het zakelijk recht van hypotheek is gevestigd. Vorderingen uit andere leningen betreffen leningen op schuldbekentenis. De marktwaarde van de vorderingen uit hypothecaire leningen bedraagt € 8.035.000 en van de vorderingen uit andere leningen € 51.773.000.

Er is geen voorziening noodzakelijk geacht in verband met mogelijke oninbaarheid van leningen.

Andere financiële beleggingen

Onder andere financiële beleggingen is de positie vermeld die is ingenomen met valutatransacties. Dit betreft een reële waardeafdekking van de onder aandelen opgenomen fondsen die in US-dollar, Britse Pond en Japanse Yen noteren.

De volgende posities zijn ingenomen:

Te leveren op 27 maart 2009:		
\$ 35.000.000 tegen koers 1,386	€ 25.250.379	
\$ 35.000.000 tegen koers per balansdatum 1,391	€ 25.169.897	
Ongerealiseerd resultaat \$		€ 80.482 verlies
£ 10.500.000 tegen koers 0,966	€ 10.873.393	
£ 10.500.000 tegen koers per balansdatum 0,934	€ 11.247.991	
Ongerealiseerd resultaat £		€ 374.598 winst
¥ 1.000.000.000 tegen koers 125,419	€ 7.973.260	
¥ 1.000.000.000 tegen koers per balansdatum 124,311	€ 8.044.360	
Ongerealiseerd resultaat ¥		€ 71.100 winst
Totaal ongerealiseerd resultaat		€ 365.216 winst

6 Vorderingen

Vorderingen uit directe verzekeringen

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Verzekeringnemers	3.406	2.951
Tussenpersonen	409	410
	3.815	3.361
Vorderingen uit herverzekeringen		
Ongevallen en ziekten	1.759	9
Motorrijtuigen	1.397	1.265
Brand	0	1.797
Overige schade branches	613	568
	3.769	3.639
Overige vorderingen		
Vennootschapsbelasting	9.380	0
Diversen	847	337
	10.227	337

in duizenden euro's

7 Overige activa

Materiële vaste activa

Onder de materiële vaste activa zijn opgenomen de aanschaffingen van informatieverwerkende apparatuur, kantoor machines, kantoorinventaris, telecommunicatieapparatuur en bedrijfsauto's.

Het verloop van deze post is als volgt:

	informatie verwerkende apparatuur	machines en inventaris	andere vaste bedrijfs- middelen	totaal
	€	€	€	€
Stand begin boekjaar				
Aanschafwaarde	1215	1.236	875	3.327
Cumulatieve afschrijvingen	-952	-831	-290	-2.073
Boekwaarde per 1 januari	263	405	586	1.254
Mutaties				
Investerings	196	75	212	483
Desinvesteringen	0	-103	-207	-310
Afschrijvingen desinvesteringen	0	103	106	209
Afschrijvingen	-126	-171	-136	-433
	70	-96	-25	-51
Stand einde boekjaar				
Aanschafwaarde	1.411	1.209	881	3.501
Cumulatieve afschrijvingen	-1.078	-900	-320	-2.298
Boekwaarde per 31 december	333	309	561	1.203
Afschrijvingspercentages	20% / 25%	20%	20%	

in duizenden euro's

Liquide middelen

Alle liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

8 Overlopende activa

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Lopende rente	1.824	1.909
Acquisitiekosten	228	205
Overige overlopende activa	158	113
	2.210	2.227

9 Groepsvermogen

Voor een toelichting op het eigen vermogen verwijzen wij u naar de toelichting op de enkelvoudige balans op bladzijde 64 van dit rapport.

Solvabiliteit

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Ondernemingsvermogen	158.254	183.417
Vereiste solvabiliteit conform Wft-vereisten	13.800	14.004
Aanwezige solvabiliteit conform Wft-vereisten	150.314	177.321
Solvabiliteitsmarge	1089%	1266%
Noodzakelijk geachte solvabiliteit	> 250%	> 250%

De vereiste en aanwezige solvabiliteit is berekend volgens de in de Wet op het financieel toezicht (Wft) genoemde eisen. ZLM streeft naar een aanwezige solvabiliteit die minimaal 250% bedraagt van de wettelijk vereiste solvabiliteit.

10 Technische voorzieningen

De technische voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's

De samenstelling is als volgt:

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Ongevallen en ziekte	3.035	2.901
Brand	4.395	4.017
Overige schade branches	1.539	1.364
	8.969	8.282
Af: Aandeel herverzekeraar in wiskundige voorziening	-1.946	-1.818
	7.023	6.464

De voorziening voor lopende risico's is € 2.921.000 (2007: € 2.792.000).

Het aandeel herverzekeraar in deze voorziening is € 1.946.000 (2007: € 1.818.000).

Voorziening voor te betalen schaden/uitkeringen

De samenstelling is als volgt:

	bruto	herverzekering	eigen rekening 31-12-2008	eigen rekening 31-12-2007
	€	€	€	€
Motorrijtuigen - WA	83.626	8.633	74.993	85.595
Motorrijtuigen - Casco	2.000	0	2.000	3.161
Ongevallen en ziekte	9.965	6.213	3.752	3.926
Brand	3.748	1.534	2.214	1.558
Overige schade branches	4.477	1.963	2.514	2.654
	103.816	18.343	85.473	96.894
Bij : schadeafwikkelingskosten			4.153	4.586
			89.626	101.480

Uitkomsten toereikendheidstoets

Bij de bepaling van de voorziening voor lopende risico's en de schadevoorziening arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is discontering toegepast. Op deze voorzieningen is overeenkomstig de voorschriften een kwantitatieve toereikendheidstoets uitgevoerd. Op totaalniveau zijn de voorzieningen toereikend. Voor de overige producten is een kwalitatieve toereikendheidstoets op basis van uitloopresultaten uitgevoerd. Er is vastgesteld dat deze eveneens toereikend zijn.

11 Voorzieningen

De niet-technische voorzieningen hebben overwegend een langlopend karakter.

Pensioenvoorzieningen

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
RJ271 verplichting	6.022	5.406
Voorziening overige pensioenen	950	0
	6.972	5.406

RJ271 Verplichting

De belangrijkste actuariële veronderstellingen, welke in de berekeningen zijn gehanteerd, per balansdatum zijn als volgt:

	31-12-2008	31-12-2007
Disconteringsvoet	5,6%	5,2%
Rendement op beleggingen	5,6%	5,2%
Inflatiepercentage loonindex	2,5%	2,5%
Inflatiepercentage prijsindex	2,0%	2,0%

Tevens is rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen. Per leeftijdscategorie is rekening gehouden met een stijging van 1% tot 5% (2007: 0% tot 4%).

De in de balans opgenomen pensioenverplichtingen uit hoofde van de toegezegde pensioenregelingen kan overeenkomstig RJ271 als volgt worden gepresenteerd:

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Contante waarde van toegekende pensioenaanspraken	13.935	11.695
Reële waarde beleggingen	-8.360	-7.839
Nog niet toegerekende actuariële resultaten	447	1.550
Verantwoorde pensioenverplichting	6.022	5.406

De bedragen zoals verantwoord in de winst- en verliesrekening kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
In boekjaar toe te kennen aanspraken	852	1.232
Toe te rekenen interest	651	617
Verwacht rendement op beleggingen	-430	-557
Kosten	90	91
Verantwoorde pensioenverplichting	1.163	1.383
Te verwerken actuariel resultaat	-22	0
	1.141	1.383
Overige pensioenkosten	349	76
	1.490	1.459

De specificatie van de RJ271 verplichting is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Stand per 1 januari	5.406	4.670
Last boekjaar	1.141	1.383
	6.547	6.053
Betaalde bijdragen	-525	-647
Stand per 31 december	6.022	5.406

Voorzieningen overige pensioenen

Het verloop van de post is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Stand per 1 januari	0	0
Overdracht vanuit Ondernemingspensioenfonds Stichting Pensioenfonds ZLM en aangesloten instellingen	950	0
Stand per 31 december	950	0

De voorziening overige pensioenen betreft aanvullende pensioenverplichtingen die niet bij Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij. N.V. zijn herverzekerd.

Voorziening voor belastingen

Deze voorziening is als volgt opgebouwd:

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Actieve latentie	1.536	1.430
Passieve latentie	2.111	4.029
	575	2.599

Overige voorzieningen

Dit betreft een voorziening voor jubileumuitkeringen voor medewerkers.

12 Schulden

De schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Schulden uit directe verzekeringen

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Verzekeringnemers	33.852	33.147
Tussenpersonen	87	89
	33.939	33.236

Schulden uit herverzekering

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Ongevallen en ziekte	0	73
Brand	8	105
Motorrijtuigen	146	344
Overige schade branches	37	6
	191	528

Overige schulden

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Crediteuren	2.355	1.962
Loonheffing	744	760
Vennootschapsbelasting	0	4.446
Overige belastingen	8	6
Transitorische posten en diverse schulden	1.554	2.299
	4.661	9.473

13 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en aanvullende zekerheden

Herverzekering

Uit hoofde van het deelnemen in de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden NV bestaat een voorwaardelijke verplichting tot het uitkeren van terreurschaden voor een bedrag van maximaal € 506.000 (ultimo 2007 € 516.000). Er heeft zich in het boekjaar geen terreurschade binnen deze overeenkomst voorgedaan.

Immateriële vaste activa

Voor het ICT vernieuwingsproces staat per 31 december 2008 een verplichting open van € 3.800.000 (2007: € 3.000.000).

Zekerheden herverzekering

Uit hoofde van vorderingen inzake herverzekeringscontracten is door een herverzekeraar een effectendepot verpand ten gunste van ZLM voor een bedrag van € 6.100.000.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2008

14 Resultaat schadeverzekering

in duizenden euro's

	Totaal schadeverzekering		Ongevallen en ziekte		Motorrijtuigen WA		Motorrijtuigen Casco		Brand		Overige branches		
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	
Brutopremies	88.420	84.722	8.592	8.251	32.449	31.708	30.758	29.751	12.300	11.226	4.321	3.786	
Uitgaande herverzekeringspremies	5.220	6.267	486	1.566	1.243	1.970	139	155	1.358	1.207	1.994	1.369	
a	83.200	78.455	8.106	6.685	31.206	29.738	30.619	29.596	10.942	10.019	2.327	2.417	
Wijziging technische voorziening uit niet-verdiende premies en lopende risico's													
- bruto	686	1.440	133	150	0	0	0	0	379	444	174	846	
- aandeel herverzekeraars	-127	-161	-127	-161	0	0	0	0	0	0	0	0	
b	559	1.279	6	-11	0	0	0	0	379	444	174	846	
Verdiende premies eigen rekening	a-b	82.641	77.176	8.100	6.696	31.206	29.738	30.619	29.596	10.563	9.575	2.153	1.571
Toegerekende opbrengst uit beleggingen		8.184	8.486	525	504	5.634	6.018	1.015	1.056	667	626	343	282
Totaal baten	90.825	85.662	8.625	7.200	36.840	35.756	31.634	30.652	11.230	10.201	2.498	1.853	
Schaden	58.127	59.134	1.823	1.676	27.053	26.235	22.113	21.478	5.748	8.629	1.390	1.117	
Aandeel herverzekeraars	-2.656	-4.356	-504	-449	-1.408	-1.265	0	0	-541	-2.617	-203	-25	
c	55.471	54.778	1.319	1.227	25.645	24.970	22.113	21.478	5.207	6.012	1.187	1.092	
Wijziging technische voorziening voor te betalen schaden/uitkeringen													
- bruto	-11.277	588	98	650	-11.521	-120	-1.207	126	1.062	-388	291	319	
- aandeel herverzekeraars	-578	1860	-269	-385	476	1.856	0	0	-365	372	-420	17	
d	-11.855	2.448	-171	265	-11.045	1.736	-1.207	126	697	-16	-129	336	
Schaden eigen rekening	c+d	43.616	57.226	1.148	1.492	14.600	26.706	20.906	21.604	5.904	5.996	1.058	1.428
Bedrijfskosten		18.876	17.994	1.851	1.561	7.128	6.934	6.994	6.901	2.412	2.232	491	366
Totaal lasten	62.492	75.220	2.999	3.053	21.728	33.640	27.900	28.505	8.316	8.228	1.549	1.794	
Resultaat technische rekening schadeverzekering	28.333	10.442	5.626	4.147	15.112	2.116	3.734	2.147	2.914	1.973	947	59	

Aansluiting met geconsolideerde technische rekening

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
Saldo technische rekening geconsolideerd	28.139	10.410
Correctie bedrijfskosten	194	32
	28.333	10.442

Uitloopresultaten

De uitloopresultaten betreffen de in het boekjaar betaalde schaden over voorgaande jaren en de mutaties in de voorzieningen over deze voorgaande jaren, onder aftrek van herverzekeringen.

Op basis van de mutatie in de netto schadevoorziening en de betaalde schaden is het uitloopresultaat als volgt:

	in duizenden euro's			
	voorziening 31-12-2007	betaalde schade	voorziening 31-12-2008	schade- resultaat
	€	€	€	€
t/m 2004	43.459	3.767	22.995	16.697
2005	14.795	1.502	9.962	3.331
2006	14.047	1.334	13.069	-356
2007	29.179	9.267	18.910	1.002
Uitloopresultaat	101.480	15.870	64.936	20.674
2008	0	39.600	24.690	-64.290
Totaal schade eigen rekening	101.480	55.470	89.626	-43.616

De samenstelling van de uitloopresultaten is als volgt:

	in duizenden euro's				
	2007	2006	2005	Oude jaren	Totaal
	€	€	€	€	€
Ongevallen en ziekte	295	87	97	298	777
Motorrijtuigen WA	-1.193	-602	2.740	16.256	17.201
Motorrijtuigen Casco	1.783	15	44	-5	1.837
Brand	-16	87	286	3	360
Overige branches	91	57	164	187	499
	960	-356	3.331	16.739	20.674

Het positieve uitloopresultaat wordt voor € 13 miljoen veroorzaakt door de schattingswijziging.

15 Bedrijfskosten

De samenstelling is als volgt:

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
Acquisitiekosten	3.003	3.097
Personeelskosten	10.674	9.775
Afschrijvingen	623	689
Overige beheerskosten	6.951	6.715
Totale bedrijfskosten	21.251	20.276
Toegerekend aan assurantiebemiddeling	-2.181	-2.250
	19.070	18.026

De samenstelling van de personeelskosten is als volgt:

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
Lonen en salarissen	7.653	6.967
Sociale lasten	828	627
Pensioenlasten	1.490	1.459
Overige personeelskosten	703	722
	10.674	9.775

Personeelsleden

In 2008 waren gemiddeld 152 personeelsleden op full-time basis werkzaam (2007: 143).

De overige beheerskosten zijn inclusief accountantskosten € 125.000 (2007: € 131.000) en belastingadvieskosten € 5.000 (2007: € 5.000).

16 Opbrengst uit beleggingen

	2008	2007
	€	€
Resultaat deelnemingen	67	32
Opbrengst overige beleggingen	5.676	7.088
Gerealiseerde winst op beleggingen	2.524	42.615
Waardeveranderingen gebouwen en terreinen	0	59
	8.267	49.794
Niet-gerealiseerde winst op beleggingen	365	1.926
Totale opbrengst beleggingen	8.632	51.720

17 Beleggingslasten

	2008	2007
	€	€
Beheerskosten en rentelasten	43	108
Gerealiseerd verlies op beleggingen	25.675	1.202
	25.718	1.310
Niet-gerealiseerd verlies op beleggingen	37.423	4.682
Totaal beleggingslasten	63.141	5.992
Saldo	-54.509	45.728

18 Toegerekende opbrengst beleggingen

	2008	2007
	€	€
Toerekening aan de technische rekening	8.184	8.486
Toerekening aan de niet-technische rekening	-62.693	37.242
	-54.509	45.728

19 Andere baten

De samenstelling is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Ontvangen provisie uit hoofde van assurantiebemiddeling	2.848	2.732
Toegerekende bedrijfskosten	-2.182	-2.250
	666	482
Valutaverschillen	255	0
Baten uit hoofde van verhaalsbijstand	1.010	934
Diversen	0	1.689
	1.931	3.105

20 Andere lasten

De samenstelling is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Valutaverschillen	0	96
Dotatie jubileumvoorziening	0	25
Diversen	29	3
	29	124

21 Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

	2008	2007
	€	€
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	-32.652	50.633
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-7.763	12.551
Effectief belastingtarief	23,8%	24,8%
Toepasselijk belastingtarief	25,5%	25,5%

in duizenden euro's

Als gevolg van een niet fiscaal aftrekbaar deel van de negatieve beleggingsresultaten is het effectieve belastingtarief met 1,2% afgenomen. Afrekenverschillen over voorgaande jaren veroorzaken een daling van 0,5%.

22 Bezoldiging bestuurders en commissarissen

De bezoldiging van de directie (inclusief pensioenpremies) over 2008 bedraagt € 462.000 (2007: € 401.000) en van commissarissen € 63.000 (2007: € 51.000).

De schuldrest van de aan bestuurders verstrekte hypothecaire leningen is ultimo 2008 € 519.589. In 2008 is, conform de overeenkomst, door de bestuurders niet afgelost. De rentevoet voor de leningen aan bestuurders is gemiddeld 3,6%.

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2008

(na verwerking van het verlies)

in duizenden euro's

ACTIVA	Ref.	31 december 2008		31 december 2007	
		€	€	€	€
Immateriële vaste activa	4				
Computersoftware		7.178		5.547	
		7.178		5.547	
Beleggingen	23				
Terreinen en gebouwen		6.470		6.342	
Deelnemingen en groepsmaatschappijen		763		728	
Vorderingen op groepsmaatschappijen		3.630		4.130	
Overige financiële beleggingen		219.856		277.055	
		230.719		288.255	
Vorderingen	24				
Vorderingen uit directe verzekeringen		3.815		3.369	
Vorderingen uit herverzekering		3.769		3.639	
Overige vorderingen		11.466		460	
		19.050		7.468	
Overige activa	25				
Materiële vaste activa		1.071		1.089	
Liquide middelen		40.423		37.518	
		41.493		38.607	
Overlopende activa	8		2.210		2.227
		300.650		342.104	

in duizenden euro's

PASSIVA	Ref.	31 december 2008		31 december 2007	
		€	€	€	€
Eigen vermogen	26				
Algemene reserve		158.181		183.344	
Herwaarderingsreserve		73		73	
		158.254		183.417	
Technische voorzieningen	10				
Voor niet-verdiende premies en lopende risico's		7.023		6.464	
Voor te betalen schaden/uitkeringen		89.626		101.480	
		96.649		107.944	
Voorzieningen	27				
Voor pensioenen		6.972		5.406	
Voor belastingen		536		2.558	
Overige		200		200	
		7.708		8.164	
Schulden	28				
Schulden uit directe verzekering		33.900		33.150	
Schulden uit herverzekering		191		528	
Overige schulden		3.855		8.777	
		37.946		42.455	
Overlopende passiva			93		124
		300.650		342.104	

ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2008

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
Resultaat deelnemingen na belastingen	346	314
Vennootschappelijk resultaat na belastingen	-25.509	37.457
Resultaat	-25.163	37.771

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Aangezien de winst- en verliesrekening over 2008 van ZLM Verzekeringen is verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening, is volstaan met weergave van een beknopte winst- en verliesrekening in overeenstemming met artikel 2:402 BW.

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede de toelichting op de onderscheidende activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

Alleen de balansposten met bedragen die afwijken van de geconsolideerde jaarrekening worden hierin toegelicht. Voor de overige posten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2008

23 Beleggingen

Terreinen en gebouwen

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
In eigen gebruik	5.865	5.841
Niet aan bedrijfsuitoefening dienstbaar	605	501
	6.470	6.342

De aanschafwaarde van de terreinen en gebouwen per 31 december 2008 bedraagt € 10.031.000 (31 december 2007: € 9.904.000).

Het verloop van de post is als volgt:

	in duizenden euro's		
	in eigen gebruik	niet aan bedrijfsuitoefening dienstbaar	totaal
	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari	5.841	501	6.342
Investeringen	24	104	128
Boekwaarde per 31 december 2008	5.865	605	6.470

Deelnemingen en groepsmaatschappijen

Dit betreft deelnemingen in:

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
VZ Beheermaatschappij B.V., Goes (50% + 1 aandeel)	465	497
WeVeReij Holding B.V., Zierikzee (25%)	111	52
Zeeuws Participatiefonds, Middelburg (23,4%)	187	179
Stichting Rechtsbijstand ZLM, Goes (100%)	0	0
	763	728

Het verloop van de post is als volgt:

	in duizenden euro's	
	2008	2007
	€	€
Stand per 1 januari	728	671
Aandeel in het resultaat boekjaar	341	344
Af: ontvangen dividend	-306	-211
Af: desinvestering	0	-76
Stand per 31 december	763	728

24 Vorderingen

Overige vorderingen

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Vennootschapsbelasting	9.380	0
Stichting Rechtsbijstand ZLM	1.368	319
Diversen	718	141
	11.466	460

25 Overige activa

Materiële vaste activa

	in duizenden euro's	
	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Informatieverwerkende apparatuur	333	263
Machines en inventaris	281	366
Andere vaste bedrijfsmiddelen	457	460
	1.071	1.089

Onder de materiële vaste activa zijn opgenomen de aanschaffingen van informatieverwerkende apparatuur, kantoor machines, kantoorinventaris, telecommunicatieapparatuur en bedrijfsauto's.

Het verloop van deze post is als volgt:

	in duizenden euro's			
	informatie verwerkende apparatuur	machines en inventaris	andere vaste bedrijfsmiddelen	totaal
	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari	263	366	460	1.089
Investerings	196	71	168	435
Desinvesteringen	0	0	-106	-106
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	33	33
Afschrijvingen	-126	-156	-98	-380
Boekwaarde per 31 december	333	281	457	1.071
Aanschafwaarde	1.411	1.119	648	3.178
Cumulatieve afschrijvingen	-1.078	-838	-191	-2.107
Boekwaarde per 31 december	333	281	457	1.071

Liquide middelen

Alle liquide middelen zijn terstond opeisbaar.

26 Eigen vermogen

Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Stand per 1 januari	183.344	145.632
Resultaatbestemming boekjaar	-25.163	37.771
	158.181	183.403
Naar herwaarderingsreserve	0	-59
Stand per 31 december	158.181	183.344

Herwaarderingsreserve

Het verloop van de herwaarderingsreserve is als volgt:

	2008	2007
	€	€
Stand per 1 januari	73	28.371
Gerealiseerde herwaardering aandelen	0	-28.169
Gerealiseerde herwaardering gebouwen en terreinen	0	-188
Van algemene reserve	0	59
Stand per 31 december	73	73

27 Voorzieningen

De voorzieningen hebben overwegend een langlopend karakter

Voorziening voor belastingen

Deze voorziening is als volgt opgebouwd:

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Actieve latentie	1.536	1.430
Passieve latentie	2.072	3.988
	536	2.558

28 Schulden

De schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Schulden uit directe verzekeringen

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Verzekeringnemers	33.813	33.061
Tussenpersonen	87	89
	33.900	33.150

Overige schulden

	31-12-2008	31-12-2007
	€	€
Crediteuren	2.355	1.962
Loonheffing	681	696
Vennootschapsbelasting	0	4.435
Transitorische posten en diverse schulden	819	1.684
	3.855	8.777

STATUTAIRE REGELING RESULTAATBESTEMMING

Conform artikel 16 van de Statuten besluit de Algemene Ledenvergadering jaarlijks op voorstel van de directie of een bedrag, en zo ja, welk bedrag, aan de algemene reserve zal worden toegevoegd of onttrokken.

VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING 2008

Voorgesteld wordt het verlies over 2008 ad € 25.163.000 in mindering te brengen op de algemene reserve. Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Per 1 januari 2009 is het Ondernemingspensioenfonds Stichting Pensioenfonds ZLM en aangesloten instellingen geliquideerd. Alle pensioenverplichtingen zijn per 31 december 2008 overgedragen aan Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij. N.V..

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag op pagina 22 tot en met 65 opgenomen jaarrekening 2008 die deel uitmaakt van het jaarverslag van Onderlinge Verzekering Maatschappij ZLM U.A. te Goes bestaande uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2008 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de leiding

De leiding van de maatschappij is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Onderlinge Verzekering Maatschappij ZLM U.A. per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 19 mei 2009

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. S. Barendregt-Roojers RA

